

POSTANOWIENIE

8 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa

na posiedzeniu niejawnym 8 października 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.B.

przeciwko gminie G.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej A.B.

od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z 4 grudnia 2023 r., I ACz 899/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie na rzecz radcy prawnego S.B. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Powódka A.B. wywiodła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 4 grudnia 2023 r., wydanego w sprawie z udziałem gminy G. o zapłatę.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania powódka wskazała na rażące naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżąca podniosła, że Sąd drugiej instancji nie wziął pod uwagę nieważności postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne;
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów;
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

Skarżąca w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała na nieważność postępowania.

Zawarcie w art. 398⁹ k.p.c. przyczyny kasacyjnej w postaci nieważności postępowania wynika z konieczności możliwie każdorazowego eliminowania uchybień procesowych o najdonioślejszym charakterze. Stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c. nieważność postępowania należy brać pod uwagę z urzędu.

Oznacza to także możliwość uwzględnienia skargi niezależnie od tego, czy skarżący sformułował stosowny zarzut naruszenia określonego przepisu postępowania, oraz tego, czy wykazał on możliwość wpływu tego uchybienia na wynik sprawy (zob. postanowienie SN z 17 grudnia 2002 r., III CZP 72/02).

Skarżąca upatrywała nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji, która nie została stwierdzona przez Sąd Apelacyjny. Zarzuciła brak odniesienia się przez Sąd odwoławczy do każdego z zarzutów podniesionych w zażaleniu.

Wskazać należy, iż z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu orzeczenia każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (por. postanowienie SN z 1 sierpnia 2025 r., I CSK 2820/24).

Krytyka orzeczenia Sądu drugiej instancji, zawarta w skardze kasacyjnej, stanowi polemikę z ustaleniami faktycznymi dokonanyymi przez Sądy obu instancji. Sąd Apelacyjny podzielił ocenę przyjętą przez Sąd pierwszej instancji, który stwierdził, iż powódka nie uzupełniła braków formalnych pozwu, co skutkowało zawieszeniem postępowania, a w konsekwencji jego umorzeniem. Sąd drugiej instancji wywiódł, iż słusznie zwrócono pismo pełnomocnika powódki, które nie zawierało oświadczenia o doręczeniu odpisu drugiej stronie.

Mając na względzie okoliczność, że na etapie tzw. przedsądu nie dochodzi do merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania nie jest konieczne najzupełniej pewne wykazanie, że postępowanie przed sądem drugiej instancji dotknięte było wadliwością określoną w art. 379 k.p.c. Konieczne jest jednak przedstawienie argumentacji, z której wynika, że stan taki jest co najmniej wysoce prawdopodobny (zob. postanowienie SN z 28 listopada 2024 r., I CSK 3539/23).

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego skarżącą z urzędu orzeczono na podstawie § 8 pkt 7 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

SSN Adam Doliwa

(P.H.)

[a.ł.]